

1. Obiekt 151412

OFICyna KAMIENICY POD ŚW. KAZIMIERZEM, PRZY RYNKU WIELKIM NR 8

2. Czas powstania

4 ćw. XVII w., 40-te l. XIX w.

1 ćw. XX w.

3. Miejscowość

ZAMOŚĆ

4. Adres

ul. Bazylińska 22

22- 400 Zamość

nr działki: Ark.46 dz 23

nr ks. wiecz.: [REDACTED]

5. Przynależność administracyjna

województwo lubelskie

powiat zamojski

gmina Zamość

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna do 31.12.1998 r

województwo zamojskie

gmina Zamość

8. Właściciel i jego adres

Urząd Miasta w Zamościu

Ul. Rynek Wielki 13

22-400 Zamość

9. Użytkownik i jego adres

Urząd Marszałkowski Woj. Lubelskiego

- Biblioteka Pedagogiczna

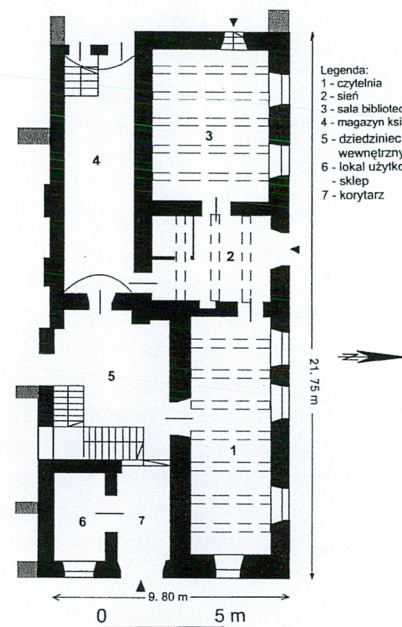
[REDACTED] sklep z galanterią „Jarmark”

ul. Bazylińska 22, 22- 400 Zamość

10. Rejestr zabytków

nr: A/677

data 06.06.1973 r.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

W 1591 r. – do pocz. XVII w. właścicielem posesji wraz z drewnianym budynkiem mieszkalnym był kupiec gdański, Hanus Barthel. W l. 1603 – 4 wymieniany jest mieszczanin, Murat Omelian, zaś po 1604 r. – kupiec i ławnik – Tomasz Puzdrowski. W tym czasie wzniesiona została parterowa kamienica murowana. W l. 1657 – 87 właścicielem posesji był Auxenty Owanisowicz, wójt ormiański, który wydierżawiał część budynku. W l. 1689 – 97 nastąpiła nadbudowa piętra kamienicy. W 1697 r. – wymieniany jest Kazimierz Lubecki, w 1712 – 20 Helena Michałowska. W l. 1949 - 50 dzierżawiła Akademia Zamojska, w 1766 r. - Jan Srokowski, w 1805 r.: Kotowscy i Malinowscy, w 1805 r. – Michał i Katarzyna Malinowscy, w 1834 – Michał Głogowski, w l. 1844 – 51 – Kazimierz Malinowski; w tym okresie, w l. 40-tych XIX w. nastąpiła nadbudowa drugiego kamienicy frontowej. W l. 1936 – 38 właścicielami są: Maks Fulks i Werner Rapier, po 1945 r. – Józef Sutek, później mieszkania komunalne, potem biblioteka powiatowa, od 1975 – biblioteka pedagogiczna.

Przyziemie oficyny wzniesione zostało zapewne równocześnie z rozbudową pierwszej kamienicy murowanej tj. w l. 1689 – 97, na miejscu starszej, drewnianej zabudowy. Wielokrotnie przebudowywane, zapewne w 40 tych latach XIX w. i w 1 ćw. XX w. oraz współcześnie.

Z rzutu i bryły obecnego budynku wynika, że oficynowa zabudowa posesji obejmowała trzy odrębne budynki: 1 – oficynę boczną, równoległą do ob. ul. Grodzkiej, dwukondygnacyjną - od pn., trójkondygnacyjną - od pd., 2 – oficynę tylną - od wsch. przylegającą do kamienicy rynkowej, fasadą zwróconą do dziedzińca wewnętrznego, 3- małą, pierwotnie zapewne parterową, oficynę pd.wsch., oddzieloną od oficyny bocznej przejazdem na dziedziniec wewnętrzny; oficyna pd.wsch. i przejazd włączone zostały, zapewne w 40-tych XIX w., jako skrzydło wsch., w obręb obecnego dwuskrzydłowego budynku narożnego: dwukondygnacyjnego od pn. i wsch., trójkondygnacyjnego – od pd. i zach. Po licznych przebudowach wnętrza budynku na piętrach nie pokrywają się z pierwotnymi podziałami, zostały również wewnętrznie połączone z wnętrzami kamienicy frontowej.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA.

Zamość położony jest w pd.wsch. Polsce na skraju Wyżyny Lubelskiej, na wysokości 210 m n.p.m., w bezpośrednim sąsiedztwie Roztocza i Roztoczańskiego Parku Narodowego.

Omawiany budynek znajduje się w centrum starego miasta, stanowi dawną zabudowę oficyn kamienicy nr 8 przy Rynku Wielkim, obecnie ujednoliconą w wysokościach i elewacjach, tworzącą jeden budynek, usytuowany narożnikowo przy zbiegu ul. Bazylikańskiej (wsch.) i ul. Grodzkiej (pn.). Wewnętrzne elewacje kamienicy i oficyn wyznaczają niewielki dziedziniec wewnętrzny, od pd. zamknięty wysokim murem przepartym arkadowym przejściem na podwórze posesji sąsiedniej. Dziedziniec wyłożony kwadratowymi płytami betonowymi zestawionymi z pasami z cegły

MATERIAŁ. KONSTRUKCJA. TECHNIKA.

Ściany - murowane z cegły pełnej na zaprawie wapiennej, obustronnie tynkowane; cokół budynku licowany kwadratowymi płytami granitowymi. Boniowanie elewacji zewnętrznych wypracowane w tynku. Gzymsy koronujący i okapowy oraz gzymsy podokienne – ceglane, tynkowane. Ściany wewnętrzne – w większości ceglane, otynkowane. Konstrukcja ganku – płyta betonowa na szynach stalowych, szalowana deskami, podniebie otynkowane.

Skłębienia i stropy. Na parterze w pn. trakcie budynku - strop belkowy typu nagiego; w zach. części traktu pd. – skłębienie kolebkowe; odcinek kolebki – nad górnym spocznikiem klatki schodowej; pozostałe stropy betonowe, współczesne.

Więźba dachowa. Czytelna w niewielkim stopniu konstrukcja dachu pulpitowego; w części poddasza wykorzystanej na magazyny książek - strop betonowy na betonowych filarach. W pozostałych częściach więźba krokwiowo – płatwiowa, wzmocniona niską, skośnie ustawioną do krokwi, ścianką stolcową.

Pokrycie dachowe. Dach główny kryty blachą ocynkowaną, daszek nad dziedzińcem – blachodachówką.

Posadzki i podłogi. W pomieszczeniach piętra – współczesny parkiet; w zach. wnętrzu traktu pd. – podłoga z desek; w pozostałych pomieszczeniach przyziemia - płyty marmurowe; w zach. części traktu pd. – podłoga ceglana pod wykładziną PCW. Na strychu wylewka betonowa. Na ganku podłoga z desek.

Schody zewnętrzne na dziedzińcu – współczesne, betonowe niesione na szynach stalowych, w całości szalowane deskami, dwubiegowe, łamane z prostokątnym spocznikiem; balustrada ażurowa z pionowych kantówek, sfazowanych na krawędziach. Schody wewnętrzne – szerokie kręte, wyłożone deskami dębowymi, z profilowaną poręczą montowaną do ściany; na strychu schody betonowe, jednobiegowe z zabiegiem dolnym i górnym, z balustradą z metalowych prętów.

Okna – otwory okienne duże, w kształcie stojącego prostokąta. Na piętrze okna drewniane, ościeżnicowe polskie, dwudzielne, ośmiopodziałowe, z dolnymi kwaterami otwieranymi. Na parterze okna zespolone, jednozielne z uchylnym, jednodzielnym nadświetleniem. Okno od strony dziedzińca – jednozielne krosnowe.

Drzwi - zewnętrzne: wrota bramy w elewacji wsch.- osadzone w ościeżnicy drewnianej wykrojonej w odcinek łuku okrągłego, dwuskrzydłowe, ramowo – listwowe, zewnętrznie opierane ramowo-jodełkowo, na zawiasach kątowych. Drzwi zewnętrzne w elewacji pn.: prostokątne, dwuskrzydłowe, płycinowo – ramowe, w górnych kwaterach szklone ($\frac{3}{4}$ wys.), z prostokątnym, szklonym nadświetlem. Drzwi z dziedzińca do pomieszczenia w zach. części pd. traktu: jednoskrzydłowe, ramowo – listwowe, z prostokątnym, szklonym nadświetlem. Drzwi wewnętrzne do wsch. pomieszczenia w trakcie pd.: prostokątne, dwuskrzydłowe, ramowo – listwowe, od zewnątrz obite pasami blachy w układzie skośnej siatki. Drzwi wewnętrzne z korytarzy do pomieszczeń – dębowe, jednoskrzydłowe, płycinowo – ramowe, w ościeżnicach drewnianych. Pozostałe drzwi – jedno i dwuskrzydłowe, płyto-we, współczesne.

<p>14. Kubatura</p> <p>ok.2550 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>(z poddaszem) ok. 550 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>Oficina mieszkalno - gosp. kamienicy mieszczańskiej</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>Lokal użytkowy: biblioteka i czytelnia, sklep z galanterią</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ 1919-29 i 1934 – 37 – bliżej nieokreślone prace restauracyjne ⇒ 1956 – 57 – prace konserwatorskie ⇒ 1971 r. - prace archeologiczne – PPKZ, O/Zamość ⇒ 1972 r. – prace remontowo budowlane, tynki zewnętrzne ⇒ 1973 r. – przygotowanie aranżacji wnętrz ⇒ od 1975 – kompleksowy remont zabudowy posesji ⇒ 2000 r. – malowanie wnętrz oficyny ⇒ 2006 r. – izolacja pionowa fundamentów od strony pn. <p><u>Istniejąca dokumentacja techniczna budynku:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> — PB. Aranżacja wnętrz salonu telewizyjno-radiowego – proj. inż. arch. Hanna Szczepkowska — PB. Opinia techniczna dot. Wykonania tarasu kamienicy Blok IV, Zamość ul. Mickiewicza 6, opr. L. Fijołek 1996. 		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Stan zachowania bardzo dobry. Ściany zewnętrzne : stan dobry, niewielkie ubytki tynku zwłaszcza w górnych partiach elewacji wewnętrznych, odpryski farby na elewacjach zewnętrznych; drobne pęknięcia elewacji wsch. w partii gzymsu koronującego. Ściany wewnętrzne – stan bardzo dobry.</p> <p>Stropy, posadzki, podłogi, schody – stan bardzo dobry. Stolarka – stan dobry.</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Uzupełnienie niewielkich ubytków tynku w elewacjach, malowanie elewacji ⇒ Bieżące prace remontowe, ze szczególnym uwzględnieniem drewnianych stropów belkowych w przyziemiu. 	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Rynek Wielki, Studium historyczno – konserwatorskie; opr. W. Zin, 1975 r., Archiw. WUOZ N0742
- Studium historyczno- urbanistyczne do planu rewaloryzacji Zamościa, praca zbiorowa Pracowni Dokumentacji Naukowo- Historycznej, PPKZ O/w Lublinie, Lublin 1977 r.

22. Bibliografia

Zarębska T *Zamość – miasto idealne i jego realizacja* [w:] *Zamość miasto idealne. Studia z dziejów rozwoju przestrzennego i architektury* pod red. J. Kowalczyka, Lublin 1980, s

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne.

Decyzja o nadaniu nr rejestru : A/677 z dn. 06.06.1973 r. dotyczy kamienicy nr 8 przy Rynku Wielkim oraz oficyny bocznej i tylnej, obecnie tworzących jeden budynek

25. Opracował

tekst PDZ ALMA Jacek Sawiński 30.07.2006

plany i rysunki PDZ ALMA Jacek Sawiński 30.07.2006

zdjęcia PDZ ALMA Jacek Sawiński 30.07.2006

miejsce przechowywania negatywów: archiwum autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisu prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

- * wkładka nr 1: cd. opisu, spis materiału fotograficznego, zdjęcia
- * wkładka nr 2: zdjęcia
- * wkładka nr 3: zdjęcia

1. Miejscowość	ZAMOŚĆ	5. Obiekt (nazwa jak na karcie)	6. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
2. Gmina:	Zamość	OFICyna KAMIENICY POD ŚW. KAZIMIERZEM PRZY RYNKU WIELKIM NR 8	ciąg dalszy opisu, spis materiału fotograficznego, zdjęcia
3. Powiat:	zamojski		
4. Województwo	lubelskie		

RZUT – budynek na rzucie prostokąta, wydłużonego na osi wsch. - zach, składającego się z kilku dopełniających się elementów. Dwutraktowy, o zróżnicowanej szerokości pomieszczeń w obrębie traktów, z dziedzińcem wewnętrznym. Trakt pn. obejmuje od wsch.: wąskie jednoprzestrzenne wnętrze czytelní (1), szersze pomieszczenie sieni (2) oraz prostokątną salę (3). Wszystkie wnętrza nakryte stropami belkowymi typu nagiego o belkach osadzonych w poprzek osi traktu; w sieni – belki stropu wzdłuż osi traktu. Trakt pd. obejmuje od wsch.: małe, prostokątne pomieszczenie sklepu (6) i prostokątny korytarz na dziedziniec wewnętrzny (7) – obydwie nakryte stropami otynkowanymi, prostokątny dziedziniec wewnętrzny (5) od pd. zamknięty murem oraz węższą część wsch. – długie pomieszczenie sklepienie kolebką (4).

BRYŁA – Budynek kilkuczłonowy, usytuowany narożnikowo, od pd. i zach. przylegający do zabudowy kwartału. Od zewnątrz - dwuskrzydłowy, dwukondygnacyjny, od strony dziedzińca wewnętrznego - trójkondygnacyjny, z podwieszonym gankiem obiegającym ściany na wysokości 1 piętra. Nakryty dwiema połaciami pulpitowego dachu, skierowanymi na pn. i wsch. Zach. część traktu pd. - dwukondygnacyjna, nakryta płytkim dachem pulpitowym, skierowanym na wsch. Mur zamykający dziedziniec wewnętrzny od pd. – w wysokości jednej kondygnacji – stanowi podporę dla konstrukcji dachu rozpiętego nad częścią dziedzińca i gankiem, osadzonej na ścianie pd. traktu pn., na wysokości drugiej kondygnacji.

ELEWACJE FRONTOWE – od ul. Grodzkiej i Bazylińskiej – potraktowane jednorodnie. Artykułowane układami dużych, prostokątnych okien rozmieszczonych w osiach. Dwukondygnacyjne, poprzedzone wysokim cokołem licowanym płytami kamiennymi. Poziomo boniowana w tynku kondygnacja przyziemia wydzielona jest wyładowanym, prostym gzymsem, podciętym profilem; okna bez obramień. Kondygnacja górna – gładko otynkowana, zwieńczona wyładowanym, profilowanym gzymsem koronującym. Okna poprzedzone gzymsami podokiennymi wspartymi na parach kostkowych konsolk.

Elewacja pn - skomponowana regularnie, sześćoosiowa; osie – druga i trzecia od wsch. - zbliżone do siebie; w przyziemiu czwartej od wsch. osi – prostokątny otwór drzwi.

Elewacja wsch. frontowa - w przyziemiu dwa otwory okienne flankujące arkadę bramy. Na piętrze – blenda okienna – w osi pn. i okno – w osi środkowej - obramione wąskimi opaskami z zewnętrznym rantem, wypracowanymi w tynku.

Elewacja południowa. zach. części traktu pd.: dwukondygnacyjna, bez podziałów, wzmocniona dwiema skarpami w pełnej wysokości ściany; dwa różnej wielkości, prostokątne otwory okienne umieszczone w górnej kondygnacji zach. części ściany. Na przedłużeniu ściany na wsch. - jednokondygnacyjny mur przepruty otworem wejścia na dziedziniec wewnętrzny i otworem okiennym – obydwie wykrojone w łuk odcinkowy, zabezpieczone kratą z pionowych prętów.

Elewacja pd. wsch. części traktu pd. – ślepa.

ELEWACJE WEWNĘTRZNE – od strony dziedzińca: gładko otynkowane, pozbawione detali architektonicznych, z niewielką ilością różnorodnie rozmieszczonych okien.

Elewacja pd. skrzydła pn. - w przyziemiu prostokątny otwór okienny

Elewacja zach. skrzydła wsch. – w części pn. przepruta otworami: dołem – okrągłoluczna arkada wejścia do korytarza, górą – prostokątny otwór drzwi prowadzących z antresoli do biblioteki.

Elewacja wsch. zachodniej części budynku – w przyziemiu rozczłonkowana dwiema lizenami, ujmującymi szeroką arkadową blendę o łuku odcinkowym, przeprutą prostokątnym otworem drzwi. Na piętrze: prostokątne drzwi dostępne z antresoli i, w części pn. – duże, prostokątne okno.

WNĘTRZE zabytkowy układ wnętrz zachowany w przyziemiu budynku. W trakcie pn. - pomieszczenia w układzie amfiladowym, nakryte stropami belkowymi typu nagięgo, w zach. części traktu pd. – długie, wąskie pomieszczenie nakryte sklepieniem kolebkowym. Zachodnie wnętrza obu traktów skomunikowane są z pomieszczeniami w kamienicy frontowej. Na piętrach wnętrza przebudowane. Wewnętrzny dziedziniec dostępny przez bramę w elewacji wsch. budynku i korytarz oraz przez otwór w murze pd. Na wysokości pierwszego piętra ściany budynku obiega, szalowany deskami, ganek dostępny po dwubiegowych, łamanych schodach. Okapowy dach nad gankiem wsparty jest na drewnianych słupach, osadzonych w balustradzie.

Instalacje: elektryczna, co , ciepła i zimna woda – z sieci miejskiej,

Spis materiału fotograficznego:

1. Widok budynku od pn.wsch.
2. Elewacja pn. – widok od pn.wsch.
3. Elewacja pn. – widok od pn.zach.
4. Otwór bramy w przyziemiu elewacji wsch.
5. Pd elewacja zach. części traktu pd. – widok od pd.wsch.
6. Widok na zach. część budynku – od pd.wsch.
7. Widok na wsch. część budynku – od pd.zach.
8. Korytarz w części wsch. budynku – widok od zach.
9. Widok z zach. części ganku na dziedziniec wewnętrzny
10. Przyziemie ściany wsch. zachodniej części pd. traktu
11. Ganek – widok od pd.zach.
12. Klatka schodowa w części wsch. budynku
13. Wnętrze biblioteki na piętrze – część pn.wsch.
14. Wnętrze czytelní – przyziemie wsch. części traktu pn. – widok od zach.
15. Wnętrze sali bibliotecznej – przyziemie zach. części traktu pn. – od wsch.
16. Magazyn książek w przyziemiu części zach. traktu pd.

2.

3.

1. Miejscowość **ZAMOŚĆ**
 2. Gmina: **Zamość**
 3. Powiat: **zamojski**
 4. Województwo **lubelskie**

5. Obiekt (nazwa jak na karcie)

**OFICyna KAMIENICY POD ŚW. KAZIMIERZEM
 PRZY RYNKU WIELKIM NR 8**

6. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
 zdjęcia

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

1. Miejscowość **ZAMOŚĆ**
 2. Gmina: **Zamość**
 3. Powiat: **zamojski**
 4. Województwo **lubelskie**

5. Obiekt (nazwa jak na karcie)

**OFICyna KAMIENICY POD ŚW. KAZIMIERZEM
 PRZY RYNKU WIELKIM NR 8**

6. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
 zdjęcia

11.

12.

13.

14.

15.

16.